

42a jaro. Nro 95a. 1a semestre 2015

VENEZUELA STELO

Organo de Venezuela Esperanto-Asocio

ISSN 1316-0451

La 1a Venezuela Kongreso de Esperanto okazos en Mérida

Enhavtabelo

Noticias en español 3

Nuevas perspectivas de la comunidad esperantista

Ricardo Coutinho 6

La piedra que crece

Isaac Santiago Molina 7

Mesaĝo de la prezidanto de Venezuela-Asocio

Ricardo Coutinho 9a

Animo al la maro

Ana Bracho 10a

Memreferencismo kaj Deflankismo

Ricardo Coutinho 11a

La sengraveco de esperanto en la universitato

Katterin Gutiérrez 12a

LA 31-a INTERNACIA FESTIVALO EN JÜLICH

Raportas: Liba kaj Floreal Gabaldi 14a

1a Venezuela Kongreso de Esperanto

fareblus en Merido 16a

Reformoj kaj plibonigoj: la detruiloj de nia lingvo 19a

Ĉu morfemoj ut kaj unt estas tiel logikaj, kiel oni diras?

Ramón Morales Castel 20a

Edgar Rice Burroughs: Princino de Marso 21a

Directorio de Asociaciones en América 22

Esperanto: Movimiento internacional 23

VENEZUELA STELO
Organo de la Venezuela Esperanto-Asocio

Apartado postal 47675, Caracas 1041-A.

Telefonnumero: 58-0212.662.9224

www.esperanto-venezuela.org

venesperanto@cantv.net

Asociación Venezolana de Esperanto
Venezuela Esperanto-Asocio

Venezuela Esperanto-Asocio membriĝis al UEA ekde 1978.

Estraranoj:

Prezidanto

Ricardo Coutinho.

Vic-Prezidanto

Juan Miranda.

Ĝenerala Sekretario

Thairon Martínez.

Kasistino

Elizabeth Garzón.

Aldelegito pri Biblioteko

José G. Cisneros.

Aldelegito pri Konferenco kaj Inter-

instituciaj Rilatoj

Esteban Mosonyi.

Aldelegito pri Instruo

Juan Negrete.

Grafikisto

Ramón Morales Castel.

Ricardo Coutinho

ĉefredaktisto

¿Quieres saber más sobre el Esperanto?

El Esperanto es un idioma planificado, creado en 1887 para servir como idioma neutral internacional. Su gramática sencilla facilita su dominio rápido. Su flexibilidad lo convierte en una lengua ideal para la traducción y la creación literaria. Si quieres saber más sobre este idioma fascinante, escribe o dirígete a la **Asociación Venezolana de Esperanto**.

Venezuela Stelo es el órgano difusor oficial de la **Asociación Venezolana de Esperanto**. Esta revista está escrita en esperanto, conteniendo artículos de interés nacional e internacional.

Para saber más visita: www.esperanto-venezuela.org

Y también el Directorio en las páginas 22 y 23 de este número.

Pri la enhavo de niaj artikoloj repondekas iliaj aŭtoroj. Manke de indiko de la aŭtoro, respondecas la redakcio. Niaj artikoloj kaj informoj povas esti parte aŭ plene republikigitaj por laŭleĝaj uzoj, kondiĉe ke oni citu la fonton. Krome, ni ŝatus ricevi leterojn de niaj legantoj, kun taksoj, opinioj, sugestoj kaj kritikoj. Tio ebligas al ni la plibonigadon de la revuo, pri kio ni antaŭdankas la kunlaborantojn.

Este año se celebrará el Centésimo Congreso Universal de Esperanto

Desde principios de este año comenzaron los preparativos para el Centésimo Congreso Universal de Esperanto, este año a realizarse en la ciudad francesa Lille, del 25 de julio al 1ro de agosto, organizado por *Esperanto France*. El tema de este congreso es: **Idiomas, artes y valores en el diálogo entre las culturas**. En febrero el portal oficial del congreso ya estaba operativo (en esperanto y en francés), con un hermoso diseño, llevando la cuenta de los inscritos en el congreso. En febrero ya se habían inscrito poco más de 1900 personas, de 68 países. En este momento (junio) ya hay más de 2400 personas inscritas, de 82 países.

El diseño del afiche oficial del congreso nos recuerda que ya pasaron cien años desde que se realizó el Primer Congreso Universal (1905), y por eso el eslógan:

De la unua... ek al la centa!
¡Desde el primero... que comience el centésimo!

Abajo una captura del portal oficial del Congreso, al momento del cierre de redacción:

<http://www.lve-esperanto.org/lille2015/eo/index.htm>

100ª Universala Kongreso de Esperanto
 Lille, 25 julio-1 aŭgusto 2015

Kongresi en Lille | Koni Lillon kaj Francion | Memori 1905-2015 | Organizi kaj kontribui | Sekvu nin!

LILLE2015 > Esperanto > Ĉelpaĝo

De la unua... ek al la centa!

KONGRESA TEMO
 "Lingvoj, artoj kaj valoroj en la dialogo inter kulturoj"

Mi aliĝas nun!
 Mi aliĝas nun rete
 Mi aliĝas nun papere
 Jam aliĝis 2 434 homoj el 82 landoj! (21 Jun 2015)

En 1887 aperis la unua libro de Esperanto. En 1905 okazis la unua Universala Kongreso de Esperanto en la nordfrancia urbo Bulonjo-ĉe-Mar (Boulogne-sur-Mer).

En 2015 okazos la 100a Universala Kongreso de Esperanto en Lille (Lille), la nordfrancia ĉefurbo, kun tuttagaj ekskursoj en Bulonjo!

Vizitu kaj ŝatu nian Facebook-paĝon!

Lille2015
 f Pame 1 929

Lille2015
 15 Jun, 01:00

Jam 2400 aliĝis al la 100a Universala Kongreso de Esperanto!! Multan dankon al ĉiuj vi, kiuj jam igis ĝin la plej populara UK ekde la jaro 2000 laŭ la nombro da aliĝoj! Jen honoro por la Centa, por Francio kaj por Lille akcepti vin tiom multajn! 😊

Retejo: www.lille2015.fr
 Rete aliĝilo:
www.uea.org/kongresoj/aliĝilo

Lille2015 compte déjà 2400 inscrits !! Ce qui en fait déjà le plus grand mondial de l'espéranto depuis l'an 2000 en termes d'inscriptions ! C'est u... Afficher la suite

"Ni ĉiuj invitas vin por partopreni en tiu 100a Universala Kongreso de Esperanto en Lille, laŭ la paŝoj de Zamenhof en Bulonjo. Ni celos memorfesti la unuan Universalan Kongreson de Esperanto. Kaj nia fundamenta volo estas malfermi la Universalan Kongreson al la ĝenerala publiko, por ke Esperanto brilu ankaŭ sur la ekstera

Inauguración del Centésimo Congreso Universal en transmisión en vivo en Internet

Por primera vez en la historia del Movimiento Esperantista será posible ver el acto de inauguración del Congreso Universal de Esperanto en Internet.

El Comité Local del Congreso (LKK) filmará y transmitirá en Internet el evento solemne. Debido a que se hará esto por primera vez y no hay todavía experiencia sobre su realización, pueden darse algunos problemas técnicos, aunque por supuesto se tratará de resolverlos y evitarlos.

El enlace directo para la transmisión será dado a conocer por correo electrónico a la persona que lo desee y que introduzca su dirección de correo en la siguiente página:

<http://blog-bilinguisme.fr/produits/uk2015malfermo/>

La inauguración solemne del Congreso Universal de Esperanto comenzará a las diez horas del 26 de julio!

100ª Universala
Kongreso de
Esperanto

Lillo, 25 julio–1 aŭgusto 2015

Información detallada sobre el Congreso está disponible en: <http://uea.org/kongresoj/>

Traducido de noticia en esperanto de:
L. Szilvási / Ret-Info

Fuente: LKK de UK, Cyrille Hurstel

40 años de la revista Juna Amiko ahora disponibles en línea

Cada número de la revista anual *Juna Amiko* están ahora disponibles en la Internet para su lectura gratuita en formato electrónico

Juna Amiko es una revista esperantista internacional para escolares y aprendices de esperanto, editada desde 1974 por la Liga Internacional de Pedagogos Esperantistas (*Internacia Ligo de Esperantistaj Instruistoj*, ILEI). La revista ha sido publicada desde el comienzo sin interrupción, ayudando a los que aprenden esperanto.

Hace unos meses la revista cumplió cuarenta años. En celebración de este jubileo de *Juna Amiko*, como proyecto común de ILEI y de *Lingvo-Studio* en Budapest, todos los 133 números (hasta ese momento) de la revista fueron escaneados y dispuestos en una biblioteca en línea para su lectura libre en formato PDF. Dirección de la biblioteca:

<http://www.eventoj.hu/juna-amiko/>

Principal motor y editor a largo plazo de esta revista ha sido el señor **Kurucz Géza**, ahora miembro honorífico de ILEI. Desde el año pasado la revista es editada y revisada por **Stano Marček**.

Información principal sobre *Juna Amiko*:

<http://ilei.info/revuoj/?lingvo=eo>

Historia de la revista:

http://eo.wikipedia.org/wiki/Juna_Amiko

Fuente de esta noticia: László Szilvási, Lingvo-Studio, L.S. www.eventoj.hu

LINGVO.INFO: Portal sobre los idiomas de Europa, en esperanto

El portal **lingvo.info** es un portal creado por *Eŭropa Esperanto-Unio* (Unión Europea Esperantista) con el financiamiento de la **Unión Europea**. El propósito del portal es informar sobre los idiomas que se hablan en Europa, su literatura, estadísticas, hechos curiosos, etc. En portal está disponible en 17 idiomas, incluyendo el esperanto. El portal se divide en cuatro partes principales: *Lingvopedio* (mini enciclopedia con información sobre 28 idiomas europeos), *Babilono* (información general sobre lingüística para comprender cómo funcionan y cómo son estudiados científicamente los idiomas), *Lingvopolis* (colección de enlaces de interés sobre idiomas y recursos), y *GeoLingvo* (juegos educativos basados en idiomas o relacionados con los idiomas). La dirección es fácil de recordar: www.lingvo.info

Puedes leer una noticia en esperanto sobre el lanzamiento del portal en la revista digital *Libera Folio*: <http://www.liberafolio.org/2014/lingvo-info-proksimigas-al-lanco>

liŝvø.info Esperanto - Menuo ☰

Pasie pri lingvoj!

Multlingva retejo pri la lingvoj de Eŭropo

Ekesplori

Lingvopedio

Mallongaj sed interesaj informoj pri la lingvoj de Eŭropo: historio, dialektoj, gramatiko, proverboj, amuzaj faktoj kaj multe pli!

[Malkovri](#)

Babilono

Generalaj informoj pri lingvoscienco prezentitaj en facile komprenebla kaj interesa maniero: lingvofamilioj, deveno, socia lingvoscienco kaj aliaj temoj.

[Legi](#)

Lingvopolis

Bone aranĝita kolekto de ligiloj kaj utilaj informoj pri ĉiuj lingvaj projektoj, retejoj kaj okazadoj.

[Trovi](#)

GeoLingvo

Interaga ludo pri lingvoj: amusa kaj dependiga krizo por testi viajn sciojn pri lingvoj kaj defii viajn amikojn en Facebook!

[Ludi](#)

Nuevas perspectivas de la comunidad esperantista

Ricardo Coutinho

En la Asociación Venezolana de Esperanto, se ha originado un cúmulo de cuestionamientos a la comunidad esperantista, local e internacional, referentes a factores internos que originan un progresivo debilitamiento de las organizaciones tradicionales del activismo para el desarrollo de la comunidad esperantohablante.

Uno de los cuestionamientos está basado al excesiva conducta amateur de sus miembros, cuantificables en; carencia de registros constantes y sistemáticos de miembros, caótica participación de los miembros en las reuniones administrativas u organizacionales, inconstancia de los compromisos contraídos, falta de cohesión, objetivos irrealizables o fuera del foco de acción inherentes de dichas organizaciones, luchas de ego con pocos resultados que los sustenten, en fin, todos los males que padecen la mayoría de las organizaciones sin fines de lucro que cuyos miembros desarrollan sus funciones en sus tiempos libres. Y otros problemas que son propios de la comunidad como el pánico de algunos miembros para la incorporación o la mera suposición de ingreso de nuevos miembros que desvirtúen autoconcepciones de “esperantismo” que en ningún lado se ha consagrado como oficiales.

¿Cuál es la solución para nuestra comunidad?

Ya sabemos en qué fallamos, pero ¿cómo solucionar todos estos males?, sabemos que en principio, la solución de nuestros problemas no vendrá de la indiferencia del público en general, tenemos que partir de nosotros mismos.

Algunos especialistas de mercadeo han hecho trabajos enfocados al razonamiento mercadotécnico del público meta que podría ser más susceptibles a propagandas o trabajo informativo sobre el esperanto (Dennis Keefe), algunas otras perspectivas de carácter historiográfico como la comunidad esperantista vive en una diáspora (Aleksander Korĵenkov y Esperanta Civito), como también la incorporación de herramientas tecnológicas y redes sociales (Renato Corsetti).

Actualmente en nuestra sede, el enfoque está en el uso pluridisciplinario y la utilización de elementos de la perspectiva del mismo iniciador del idioma, Luis Lázaro Zamenhof, en justa medida, elementos que puedan servir de actores dinamizadores de una comunidad más coherente a un foco de acción más real, más situado a las necesidades de la misma comunidad, en un plano totalmente palpable, no yéndose a las nubes como si fuera monóxido de carbono, como generalmente ocurre cuando algún esperantista hace su lista de razones para aprender esperanto y que generalmente sólo satisface a sus propias necesidades, sin imaginar que pueda haber otras razones para incorporar a nuevos ingresos, amén de buscar nuevas formas de interrelación más orgánica, más de comunidad.

El asunto aun no está resuelto, pero por allí vamos, caminando paso a paso, ciertamente hay que dejar un poco la retórica y las exigencias finvenkistoides, tanto espera parir ideas que el tiempo y la vida les pasan, hay que trabajar nuevas perspectivas para el futuro pero haciendo en el presente, más acción.

La piedra que crece

Isaac Santiago Molina

Libro: Frailejón, Humo y Neblina. Jaro: 2000

Autoro: Rafael Ramón Santiago

Tradukita de lia filo: Isaac Rafael Santiago Molina
LA PIEDRA QUE CRECE, pag. 26-27.

Frailejón, Humo y Neblina, narra distintos cuentos, leyendas y crónicas de Pueblo Llano, pueblo ubicado en los páramos merideños.

La piedra que crece

En las cumbres de la Cordillera Andina estaban situada las moradas predilectas de los dioses indígenas. Allí vivían, más arriba del hombre, más cerca del cielo, en un Olimpo de frailejón, neblina y frío. Así como los aztecas tenían su calendario solar para predecir el tiempo, los indígenas que habitaban estos páramos merideños tenían La Piedra que Crece, el dios que les indicaba las épocas de invierno y de verano; los momentos más propicios para dar inicio a las siembras o recolectar las cosechas. Su nombre autóctono se perdió en los años aciagos de la conquista, después de que aparecieron del otro lado de la montaña varios hombres a caballo que traían consigo cascacos, espadas, cruces y en sus ojos miradas llenas de codicia. De la noche a la mañana todo cambió, los santuarios fueron destruidos, los ídolos quemados en grandes piras y los indígenas reducidos en pueblos de doctrina. Sin embargo, aquella mole incrustada en la cordillera, dotada de la misma naturaleza, fue imposible destruir, continuó presente en el espacio y en la mente de los nativos. Pasaron los años, los siglos y las creencias sobre los poderes sobrenaturales de aquella piedra continuaron igual a pesar de las constantes prohibiciones hechas por los sacerdotes católicos. La figura poliforme permaneció erguida, hierática, allá, en lo más estrecho del embudo formado por el valle de la Capellanía, Las Agujas, El Arbolito, La Culata y El Pozo. Según la creencia popular, en invierno la piedra se hace más visible y toma la forma de un anciano; en cambio, en el verano su tamaño disminuye y va modificado su aspecto hasta perderlo totalmente. Los abuelos nos dicen que el anciano es el “encanto” que cuida la laguna que está debajo de la piedra. Esta, está llena de tesoros indescriptibles, si alguien tiene la osadía de profanarla para robarlos, entonces el “encanto” se enojará y quitará la laja que la mantiene

La kreskanta ŝtono

En la pintoj de la anda kordilero staris la preferataj loĝejoj de la indiĝenaj gedioj. Tie loĝis, super la homoj, proksime de la ĉielo, en frajlehona Olimpo, nebuleto kaj malvarmo. Tiel kiel la Aztekoj havis sian sunan kalendaron por antaŭdiri la veteron, la indiĝenoj, kiuj loĝis en ĉi tiuj meridaj paramoj, havis la kreskantan ŝtonon, la dio kiu al ili montris la tempojn vintrajn kaj somerajn; la plej taŭgaj momentoj por eksemi aŭ kolekti la rikolton. Ĝia indiĝena nomo perdiĝis pro la fatalaj jaroj de la konkero, post kiam aperis, preter la monto, kelkaj viroj sur ĉevaloj kiuj kunportis kaskojn, glavojn, krucojn kaj en siaj okuloj avidan rigardon. Subite ĉio ŝanĝiĝis, la sanktejoj estis detruitaj, la idoloj brulitaj en granda fajro kaj la indiĝenoj reduktitaj al doktrina popolo. Tamen, tiu ŝtonego fiksita je la kordilero, kun la sama naturo, ne eblis ĝin detruiri, ĝi sekvis en tiu loko kaj en la menso de la lokuloj. Pasis jaroj, jarcentoj kaj same sekvis la kredoj pri supernaturaj kapabloj de tiu ŝtono malgraŭ la senĉesajmalpermesoj fare de la katolikaj pastroj. La multforma figuro sekvis starigita, solena, tie en la streta de la funelo formita de la valo dela Capellanía, Las Agujas, EL Arbolito, La Culata kaj El Pozo. Laŭ la loka kredo, dum vintro la ŝtono plividebliĝas kaj ŝajnas kiel maljunulo, tamen en somero malkreskiĝas kaj sia aspekto perdiĝas. La geavoj diras nin ke la maljunulo estas la “sorĉito” kiu prizorgas la lageton tiun kiu estas sub la ŝtono. Tiu ĉi plenas da nepriskribeblaj trezoroj, se iu kuraĝas profani ilin por ŝteli, tiam la “sorĉito” iĝos kolera kaj demetos slabon tiun kiu retenas ĝin faronte grandajn inundojn, kiuj ruinigus la semkampojn kaj la domojn, tio signifus la finon de la loka komunumo. En la komenco de la 1960-aj jaroj, impresita pastro pro “tiaj ĉi strangaj kredoj! Kiun kutimis rakonti en

La piedra que crece Isaac Santiago Molina

represada produciéndose grandes inundaciones que arrasaría con sembradíos y viviendas, lo que vendría a representar el fin de toda la comunidad adyacente. A principios de la década de los años sesenta del presente siglo, un sacerdote impresionado por “estas creencias extrañas” que se relataban en conversaciones de velorios y otras reuniones familiares, y al observar en la gente la seguridad con que hablaban de los poderes misteriosos que encerraba aquella roca, decidió organizar una comisión para llegar hasta su cima. Emulando a los primeros misioneros que vinieron al pueblo, quiso comprobar personalmente que todo aquello que se decía de la piedra era falso. Armado con una cruz, encabezó la marcha hasta el páramo con el firme propósito de exiliar para siempre al último dios que moraba en aquellas montañas. Al llegar al lugar se montó sobre la piedra y como en un acto de exorcismo clavó la gran cruz en todo lo alto de la roca. Seguidamente se escuchó el último mugido del “encanto”, como el que emite un toro de lidia después después que le clavan la estocada final. El lugar fue cubriéndose de neblina y todo se oscureció por un momento, luego, una lluvia menuda indicó la partida definitiva del “encanto”. Sólo quedó la piedra; como un estuche vacío, como la herramienta vieja que se arruma en un rincón cuando se compra una nueva.

funebraj vigiloj kaj aliaj familiaj kunvenoj, kaj post observi la firmecon per kiu ili babilis pri la misteraj kapabloj kiujn entenis tiu ŝtono, li decidis organizi komision por iri ĝis ĝia pinto. Imitante la unuajn misiistojn kiuj alvenis al la vilagxo, li volis konstati persone ke ĉion kion oni diris pri la ŝtono estas malveraĵo. Armita per kruco, li gvidis marŝonĝis la paramokun la firma intenco de elirigila lastan dion kiu loĝis en tiuj montoj. Kiam ili alvenis al la ŝtono, li supreniris la ŝtonon kaj kiel dumekzorcado, li enbatis la grandan krucon en la plej alta parto de la ŝtono. Sekve oni aŭdis la lastan muĝo de la “sorĉito”, kiel elsendas la batala virbovo post ricevi la lastan spadopikon. La loko komencis kovriĝi da nebuleto kaj ĉio malheliĝis subite dum momento, poste la pluveto montris la definitivan eliron de la “sorĉito”. Nur restis la ŝtono; kiel ujo malplena, kiel malnova ilo kiu oni forlasas en angulo kiam oni aĉetas novan.

Proponoj por la 1a Venezuela Kongreso de Esperanto

VENEZUELA KONGRESO DE ESPERANTO

Emblemo por la kongreso. La emblemo montras parte la ŝildon de la urbo, kun la verda stelo en ties centro (propono de Ramón Morales Castel). Vidu alian proponon sur la paĝo dek oka.

Mesaĝo de la prezidanto de Venezuela-Esperanto Asocio

Karaj gelegantoj

Pluraj ŝanĝoj okazis al revuo Venezuela Stelo, fakte ekde la 78ª eldono je la jaro 2006, mi sentis devon preni tiun taskon post la translokiĝo de nia pasinta redaktisto Andrés Turrisi. Lia laboro estis plenumita dum kelkaj jardekoj, li kaj mi uzis ne-fakajn programojn por grakifi ĝin. Ekde la 82ª eldono la revuo (virtuale) estis diverskolora, sed la papera formo daŭris nigra-blanka. Sed kun la alveno de Ramón Morales, la revuo radikale ŝanĝigis sian aspekton; pli da bildoj, pli da profesio. Bedaŭrinde la diverskolora aspekto estas multekosta kaj oni ne plu povis denove disdoni paperan version.

En la redakcejo on havis plurajn problemojn, inter ili estas la grandegan kvanton da ricevantojn for kaj ene de la lando, tuj mi rimarkis ke multaj el niaj ekzempleroj revenis al nia poŝtokesto, mi serĉis kelkajn retadresojn kaj telefonnumerojn de ricevintoj kaj surprize mi trovis ke multaj el ili jam de pluraj jaroj ne loĝas en tiu lokoj, eĉ kelkaj estis mortaj! Do, mi kunvokis al nia estraro kaj raportis tiun problemon, la decido estis: sendi leteron al ĉiuj ricevintoj en la lando rimarkante ke se ili ne respondas oni ne plu sendos al ili niajn eldonojn, do, nur Isabel Clemente respondis. Do, la posta decido estis alŝuti niajn eldonojn en nia oficiala retpaĝo.

Pro la foriro de Victor Sirvent oni perdis nian retpaĝon, kaj dankon al Martin Shaefer, tiama estro de Amerika Komisiono oni ricevis nian nunan retejon; en ĝi estas ĉiuj lastaj eldonoj.

Aldone al tio, ni havis kelkajn diskutojn kun nia estimata Johano Negrete ĉar lia kontrolemo estis grava baro por plenumi niajn taskojn, ĉar malgraŭ al lia manko da tempo li klopodis kontroli la enhavon kaj grafikostilon de la revuo mem, forgesante ke ni estis ne-profesiaj agemuloj. Do, lia tempomanko mem fiaskis siajn dezirojn.

Mi ekde la komenco rifuzis daŭrigi la

tradiciejon de Andres Turrisi, ĉar preskaŭ en ĉiu eldono li faris redaktorajn artikolojn kiuj temis pri apokaliptikaj raportoj de la mondo, eĉ montrante klare lian politikan vidpunkton. Ekde tiam mi ne kutimis verki redaktoran artikolon, klopodante tielmaniere montri muzaikon da opinioj, ŝatoj kaj diversaj temoj.

Nuntempe, kun la alveno de novaj manfortoj ni deziras doni al la asocio novan aspekton, serĉi novajn perspektivojn por antaŭigi la komunumon mem. Ni havas tviteron (@venesperanto). José Cisneros, lernanto pri ĥemio en la Pedagogia Universitato, instruas esperanton en la Lernejo de Modernaj Lingvoj (Centra Universitato de Venezuelo), anstataŭigante al nia forpasinta Johano Negrete, li ankaŭ estas delegito pri biblioteko en nia asocio. Thairon Martínez estas sekretario de nia organizaĵo, oficisto kaj delegito pri amaskomunikado, li freŝigas nian fejsbukan paĝon, tviteron kaj aldone kun la helpo de la lernantino pri Filozofio de la Centra Universitato de Venezuelo, Katterin Gutiérrez, kreis la sektion Esperantisma Centro por Sciencesplorado kaj Sona Sewi.

Aldone al tiuj bonaj entreprenoj Isaac Santiago, merida esperantisto, kreis vasapan grupon, kie mi aliĝis kaj instruas kaj gvidas memlernantojn, dankon al tiu aktivado, naskis denove la ideon pri landa kongreso; ĝis nun ni akordis fari la kongreson en Merido je aŭgusto 2016. La merida grupo proponis uzi la nomon de 1^a Venezuela Kongreso de Esperanto, malgraŭ ke jam okazis naŭ landaj Renkontiĝoj, ĉar oni volas ŝanĝi radikale la strukturon kaj celojn de la naciaj rekontiĝoj, tial ekde nun estas ili kongresoj. Do, ek al la laboro!

Ricardo Coutinho
Ĉefredaktoro.

Animo al la maro

Ana Bracho

Sube troviĝas traduko el artikolo verkita de Ana Cristina Bracho kaj publikigita ĉe la ĵurnalo [Correo del Orinoco](#), afere pri la lasta sinko de ŝipo transportanta migrantojn al Eŭropo, okazaĵo kiun oni taksis kiel iun el la plej gravaj dum la du lastaj jardekoj. Proksimume 700 personoj malaperis en ĝi en akvojn mediteraneajn. La ŝipdrone okazis samsemajne kiam la organizo *Save the Children (Savu la Infanojn)* atentigis ke aliaj 400 elmigrantoj pereis ĵustempe, pro sinko de ilia ŝipo antaŭ marbordoj de Libio.

Kiaj estas la socisistemaj kaŭzoj de tiuj tragedioj? Antaŭ la publikopinio, modlita de la amaskomunikiloj, ĉi situacio redukteblas en internajn faktorojn de la nedisvolviĝintaj landoj, problemoj de *la Tria Mondo*. La homaraneca vido invitas onin kompreni ke la funkciado de la homaj socioj, ĉefe en la epoko de tutmondigo, estas granda kompleksaĵo integrita kie ĉia vido disigebla estas nenio sed iluzio.

Animoj al maro

Artikolo opinia verkita de Ana Cristina Bracho

Kiu estos la adjektivo per kiu la historiistoj rigardos deestontece al ĉi nun? Eble oni parolos pri la epoko de la indiferento, la elfalo de alia imperio, aŭ la eklipso de la sentoj kiujn ni kredis aŭtente homaj. Iom el tio oni devus pensi laŭ la nerivelita nombro de animoj kiuj kuŝas ĉe la limoj de la sudoj kun la nordoj. Antaŭ malmulte da tempo, malpli ol jaro, sukcese trapenetris la amaskomunikan blokadon la situacio de geinfanoj ensaltantaj inter vagonaroj kaj kojotoj la landlimon de Usono. Hodiaŭ, kvazaŭ izolita realaĵo, aperas la novaĵo de la almigrantoj enŝipdronintaj Mediteranee. Antaŭ tio ĉi kaj per multa cinikismo, kelkaj gravaj parolistoj de la *Partido Popular (Popola Partio)* hispana diris kompreni la situacion asertante ke se ili travivus tiajn realaĵojn, ankaŭ estus samagintaj.

Ĉu vere ili ne travivas tiajn realaĵojn? La planedo estas sistemo kie la ventoj promenas denorde alsude, kie la birdoj reproduktiĝas kaj migras, kie la suno leviĝas sur oriento kaj pasas tra okcidento, kaj la homaro kapablas malkonektiĝi nek de siaj naturcikloj nek de la sorto de tiuj kun kiuj kunhavas la terglobon. Tiel ĉi, la malriĉeco de la Sudo estis kaŭzita de la disrabado kiun kontraŭ ĝi plenumis la Nordo, kaj la malsato de Afriko helpas multe al la provizado de bananoj kaj fruktoj tropikaj je Eŭropo. La kaŝita laboristaro de Usono malmultigas kostojn de kelkaj varoj, kaj plifirmigas la senton de supereco de la usonanoj kiuj malgraŭ siaj nesufiĉaj salajroj havas plibonan statuson ol tiu de la migrantoj.

Kun la aferoj lokitaj sur la tablo, paroli ĉisemajne pri la Tero kaj dum ĉi tiamaj jaroj pri la homa digneco kiel supra valoro, sonas kiel referenci parte la realaĵojn de gentoj kiuj for de omaĝoj kaj paroladoj alfrontas la nesufiĉan aŭ malpuran akvon, la edukadon inercieman kaj la ĵurnalismojn kiu daŭrigas la nunan ordon de aferoj.

Ĉu estas tiel sensece pensi ke la Sudo havas rajton ekzisti kaj la Nordo respondecon pri kion ĝi faras? Ĉi temo ne estas alio sed ĥimero ĝis kiam ni faros nia la flagon el-Ekvadoran pri sistemo homrajta de la Sudo, siakuntekste, en ties sopiroj kaj kun kapablo por denunci senĉese la strukturojn kiuj martirigas la Teron kaj ĵetas pro malespero la popolojn al maro. ★

Fonto: Esperantista Centro Scienco-Esplorado en: <http://socioexploradoecs.blogspot.com/>

Memreferencismo kaj Deflankismo

Ricardo Coutinho

En tiu artikoleto mi difinas memreferencismon al ĉia agado aktive aŭ pasive farita de esperantoparolantoj kun la celo disvastigi, vivi kaj pritrakti la lingvon mem, sen alia celo, multfoje kiel ŝatookupo. Kaj deflankismon mi difinas kiel tendenco al uzi “allogajn” ŝatookupojn aŭ temojn kaj fokusigi ilin kiel kerna afero de la agado mem de esperantoparolantoj kaj e-grupoj sed uzante esperanton kiel nura komunikilo kaj ne kiel celo mem, la ĉefa argumento de tio estas ke lingvo ne devas esti ĉefa kerno mem sed nur komunika veturilo.

La memreferencisma vidpunkto vidas esperanton kiel aparta vivo, dua vivo; oni rekontiĝas, parolas en kaj pri esperanto, pri niaj kutimaj vivoj, partoprenas en kulturaj aferoj, kaj kiam finas tiujn aranĝojn la partoprenantoj foriras al siaj hejmoj kaj eniras al sia unua vivo. La deflankisma vidpunkto uzas esperanton kiel lingvo de siaj agadoj sed ne kiel celo, ĝiaj uzantoj kredas ke uzante ĝin en allogaj ŝatookupoj la homoj mem interesiĝos je la lingvo kiel konsekvenco.

La memreferencismo povus bone rilati kun la deflankismo ĉar ĝi (iliaj anoj) agnoskas ke tiu tendenco estas alia branĉo de la verda arbaro. Sed la deflankanoj opinias ke feliĉa kunvivado ne eblas ĉar la memreferencismo minacas ĝian efikecon, ĉar ĝiaj agadoj estas subtilaj kaj ili en menreferenca medio estas kiel najlo en pajlaro.

La menreferencismo estas konforta en la nuna epoko, por ili sufiĉas esti en placo disdonante informilojn kaj disvastigante reklamaĵojn pere de la sociaj retoj. La deflankismo pensas ke tiu agado plifortigas la antaŭjuĝojn (sektecaj trajtoj) antaŭ la ne-esperantista mondo, por ili esperanto-komunumo estas: teda, sencela, pasiva, ne-kreema, ĝi ne povas doni al siaj pranepoj esperanton kiel natura kaj konsekveca heredaĵo de la vivo mem.

Malavantaĝoj de la defklankismo estas ke siaj celoj malŝparas pli da manrimedoj, siaj atingoj estas

videblaj post longa kaj intensa laborado, postulas tro da samstileco, ĉar siaj temoj ĝenerale estas tre limigitaj, do, ili atingos specifajn homojn; tiu strategio ne povus labori en tre diversaj homotipoj ĉar la homoj kiuj estas allogitaj de specifan ŝatookupo ne sentus familian rondon en tre diversa grupo, kial mi eniros en asocio aŭ grupo kiuj parolas esperanton pro diversaj ŝatookupoj kaj mi povus ĝui mian propran hobion sen lerni esperanton kaj ne trovi tro da homoj kiuj malsimilas en ŝato? Longa kaj variopinta demando... tiu kosmovido nur validas al tre limigita grupo, ne por landa kaj vastocela grupo.

Menreferencismo ne havas ŝancon se ne orietigu siajn agadojn en du flankoj: disvastigon (pli profesie kaj konvike agadu) kaj vivoaranĝoj (eventoj kaj kunvenoj kiuj povus riĉigi la etoson de la komunumo) ĉar sen disvatig-agado kaj bona etoso ne povus ekzisti bona komunumo. ★

La sengraveco de esperanto en la universitato

Katterin Gutiérrez

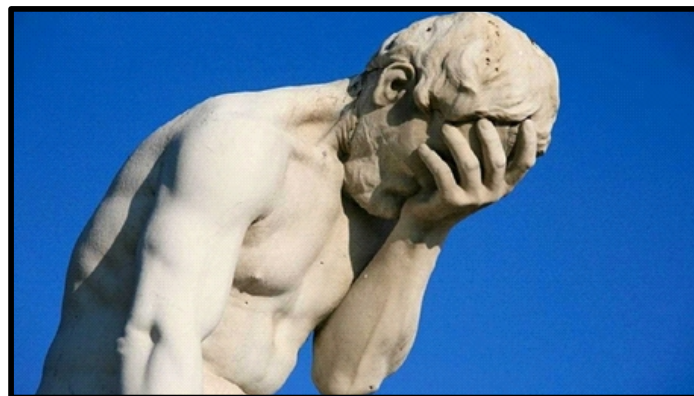
Kiel persono ekstera al la Venezuela Esperanto-Asocio, mi volas kunhavigi mian perspektivon kaj tiun universitatan komunan pri la esperanto-lingvo; ĉar mi estas engaĝita en tiu afero ankaŭ en la universitataj rondoj. Eble ĉi vido pliriĉigos la percepton de la aktivistoj por la esperantisma movado; ĉefe kompreninte ke ĝis la nuntempo, la plejmulto da penoj por esperanto centriĝis je la akademio, serĉe al “oficiala” agnosko por tiu lingvo.

En la Fakoj pri Filozofio de la Centra Universitato el Venezuelo, ekzemple, ekzistas neniu forta motivo por la studado je tiu lingvo. Tamen iuj studas ĝin por instrui la intelekton kaj aliaj prenas ĝin kiel suveniron [1], eĉ ne kompareblan kun la antikva greka aŭ la latina lingvo, tial ke ĉi lastaj estas realaj iloj por historia kompreno kaj esplorado. Enprofundiĝinte pli, dum la lastaj monatoj, en la historio kaj idiosinkrazio de la eo-movado, mi estas scipovinte ke tia vido valida en la universitataj rondoj estas reale simplaĉa; sed la fakto estas ke ĝi superregas, kaj oni ne povus kulpigi pri tio la studentojn.

Komence, la esperanto-lingvo nur interesis min laŭ tempopasigilo kaj mi ne pretis dediĉi al ĝi pli ol kelkaj studo-monatoj. Tamen, mi sentis scivolemon pri la veraj enaj impulsoj de la esperantista vido kaj tiam mi ekkonis ĝian fonon kulture kaj filozofian: ĝian kaŝitan kosmovidon.

Mia amikaro ĉe la Fakoj demandiĝas pri aferoj kiaj: Kia estas la praktika valoro de la Esperanto-lingvo? Trans la ideo pri Esperanto kia propedeŭtika ekzerco por la studado je aliaj lingvoj, estas por mi malfacile esprimi alian taŭgecon. En la Fakoj pri Lingvoj estas eble ke ili jam posedas diversajn rimedojn kun tiu sama intenco, kiu okupas sian studprogramon; ja verŝajne, ĉar en la akademia studo pri lingvoj estas baze posedi ampleksan panoramon pri la lingvaj fundamentoj: la strukturo de universala gramatiko estas perfekte komprenebla sen studo pri la esperanto-lingvo, kaj des pli por tiuj kiuj universitate dediĉas siajn penojn al la lingva afero. Do la “ideo” kaj “valoroj” kiujn disvastigas la tradiciaj esperantistoj aperas kiel malferma demando —kaze ke tiaj fundamentoj nur reportas onin al simpla lingva avantaĝo kaj ne pli—, beleta ideo kvankam tre reduktema pri la mondo, sen ia ajn socia aŭ individua transcendeo.

Kiaj povus esti la personaj impulsoj kiuj alportu al studo je Esperanto? Ĉu kunkonformiĝas ili

kun kiaj ajn valoroj apogataj de la Venezuela Esperanto-Asocio? Tiaj estas la demandoj kiuj povus konduki al plia mensklaro momente de klopedi engaĝi pli da personoj al la esperantista reto kaj ankaŭ, laŭ praktika konsekvenco, momente de ellabori ĉiajn ajn reklamstrategiojn.

Tamen, ja rezultas memvideble por mi ke kion disvastigas intrinseke kaj implicite Esperanto estas filozofiaj ideoj, tio signifas ke ĝi reportas al aferoj tre abstraktaj kiuj tre malmulte interesas popolamasojn: monda paco, tolereco, universalismo, eĉ sennaciismo; konceptoj kiuj kromdirinde ne estas klare difinitaj ene de la esperantista agado en maniero kiel ja ili estus difinitaj en kiu ajn alia socimovado. Oni ne disvastigas nur gramatikajn erojn, tial ke malantaŭ tiuj eroj troviĝas tuta vidpunkto kiu nin kunparencigas kiaj “mondaj civitanoj”: la interna ideo de Zamenhof. Ĉiel ajn, la koro de la “esperantisma movado” nur estas alvenebla ekde humanecaj universalismaj etikvaloroj, kaj estas tie kie la agado bezonatas, prioritatas, antaŭ ol pensi pri diskonigaj rimedoj. Socimovado sen difinitaj principoj etikaj, estas movado senkora, kiu pretendas kreski kaj agi sen eĉ motivo por fari tion.

Tiuj ideoj, por esti pravigitaj, bezonas la alfrontadon je la socia kaj kultura kunteksto aktualaj. Se ne ekzistas tia alfrontado interna, tio estas, la konstato pri la kohereco de la internaj ideoj kun la realaj intereso de la personoj, malmulte oni povos atingi. Post kiam establiĝe tiu ordigo je ideoj (komparebla kun la establado je entreprena filozofio) estus grave kunveni pri la aktualaj celoj de la asocioj per realema maniero, tio estas, malpreterante ĉiujn erojn partoprenantajn je ilia funkciado. Tio estus kiel pretigi la maŝinaron.

Se la nordo estas oferti Esperanton kiel “merkatan produkton”, la publiko komprenos ĝin kiel simplan akademian aŭ turisman rimedon, kun tre

La sengraveco de esperanto en la universitato Katterin Gutiérrez

malmulta povo je la lasta funkcio. Sed estas necese demandiĝi, ĉu Esperanto estas nur akademia ilo? Ĉu la esenca celo de Esperanto estas taŭgi kiel akademia rimedo? Se la respondo jesas, la t.n. “esperantista komunumo” tute malhavus sencon —ĉar propedeŭtikaj funkcioj akademias ne bezonas komunumon kiu ilin reprezentu ideologie— aŭ, pli malbone, ĝi kompareblus kun komunumo de “sursofaj filozofoj”, kiuj nur produktas vortojn sen la plej eta kontakto kun la socia realo; do, la socia realo ankaŭ ne interesiĝas pri ili.

La alvoko al la studenta loĝantaro ende ŝprucu laŭ iniciatoj kulturagaj, kvankam ties ago-kampo enhavos multajn areojn, kiel tion faras la patrino de ĉiuj sciencoj: filozofio. Fine, la iniciatoj kiuj venus el tiaj ideoj funkcios kiel reklamado mem, tio estas, la iniciatoj memaj estos la alvoko al la studenta loĝantaro por la diversaj agadoj.

La kultura agado antaŭpostulas koheran kosmovidon, sed ŝajne ĉi difino je kosmovido propre “esperantista” estas io ne ŝatata de la tradiciaj esperantistoj: La memdifino esperantista estas preskaŭ tabuo, aŭ ĝi vidatas kiel nura rimedo en la ebleco gajni pli da membroj; sed kion postulas la realo estas ĝuste la malo: la memdifino estu la koro de la movado, ĉio alia estas nur “konsekvenco”.

Tial mia intereso en la Asocio konformiĝas pleje kun la nova projekto filozofia kaj kultura kiu estas naskate, Sona Sewi: iniciato kiu povus aldoni la filozofian kadron kiun tiom oni malpermesis al esperantismo. Sen tiu kompreno, Esperanto daŭros inter universitatoj komparata kun vortenigmoj de revuoj aŭ kun utopio de ia minoritata grupo, sen ebleco por materiigo aŭ transcendeo. ★

Opinio de Dennis Keefe rilate al tiu artikolo

Mi dankas pro viaj pensoj rilate Esperanton kaj ĝian disvastigon kaj ĝian lernadon. La unua parto de la artikolo estis relative facile legebla, sed la formato ŝanĝiĝis subite meze, metante 30 vortojn sur unu linio, kio ege malfaciligis la legadon. Tio tute ne estas via kulpo.

Unu parto de via rezonado tuŝas la kialon por lerni Esperanton. Tie eble estus bone plilarĝigi la diskutadon pri kial iu entute lernas lingvon, kaj poste kial iu entute lernas ion ajn. Krome indas distingi inter infanoj kaj plenkreskuloj.

Infanoj devas iri al lernejo. Ili devas lerni tion kion oni montras al ili. Plenkreskuloj, aliflanke, estas multe pli liberaj. Ili povas elekti iun ajn temon. Por meti Esperanton en lernejo, depende de la lando, povas esti tre tre komplika kaj kelkfoje nebla afero. Starigi kurson de Esperanto por plenkreskuloj, tio povas esti, lau la loko, tre facile.

Estas multe da manieroj analizi pri kial iu lernas ion, sed fundamenta bazo de tio estas la laboro de Cyril Houle ĉe la Universitato de Chikago antaŭ 50 jaroj. Laŭ Houle, estas:

1 Plenkreskuloj kiuj lernas por atingi iun celon: gajni pli da mono, lerni vivi pli sane, instrui pri kiel havi pli feliĉan vivon, ktp. Tia lernado estas praktika. Tia lernado tuŝas Esperanton nur rande (laboropostenoj ĉe UEA, internacia laboro ĉe Ĉielismo en Ĉinio, ktp.)

2 Plenkreskuloj kiuj lernas por sociaj kialoj. Tiaj homoj volas esti kun aliaj homoj, amikiĝi, ne resti sole hejme, ktp. Ne tiom gravas ĉu la kurso estas pri astronomio, aŭ pri matematiko aŭ pri Esperanto. Tia lernado sufiĉe oftas en Esperantujo. Tamen ofte tiaj homoj restas eternaj komencantoj.

3 Plenkreskuloj kiuj lernas ĉar ili ŝatas lerni. Ili studos kaj studos kaj studos dum la tuta vivo, ne ĉar ili volas esti kun aliaj homoj, ne ĉar ili volas vivi pli bone, sed ĉar ili scivolos, ĉiam scivolos. Estas kelkaj el tiaj homoj en Esperantujo. Mi estas unu el ili.

La klasifikado de Houle estas simpla; aliaj klasifikaj sistemoj kiel tiu de Boshier, estas eble pli trafaj. Viaj ideoj ankaŭ estas tre bonaj.

Ĉi tie ne estas bona loko por pridiskuti tiun valoran temon. Libera Folio, aŭ Ondo de Esperanto, aŭ ILEI, ktp. Se ia tia interdiskutado okazos tie, mi volonte priatentos. Sed ne ĉi tie, ĉar legante la ekranon tro dolorigas al mi.

Amike,
Dennis Keefe

LA 31-a INTERNACIA FESTIVALO EN JÜLICH 27.12.2014 - 3.1.2015

Raportas: Liba kaj Floreal Gabaldi

Kadra temo: Novaj energioj

La ĉi-jara Internacia Festivalo estis vere la lasta. Enskribiĝis 106 personoj el 18 landoj. Tamen kelkaj ne povis ĉeesti pro diversaj kialoj. Sed aperis novuloj, kiuj bedaŭris ne malkovri la IF-on pli frue. Dum la tuta semajno regis familia etoso, en kiu ĉiuj ĝoje amuziĝis post la vespera programo en la "Knajpo".

La program-oferto, kiel ĉiam estis bunta, aperis kelkaj kromaj programeroj. Ĉiu povis elekti laŭ sia plaĉo. Kun bedaŭro ni konstatis la forpason de Rémy Bouchet al kiu ni omaĝis per kelkaj vortoj kaj rememoroj en la Interkona vespero.

La vetero favoris nin kaj instigis al pluraj promenadoj en la urbo kaj en la apuda parko. La novkonstruita IF-ejo laŭ hoteleca stilo estas tre komforta kaj ĝi plaĉis al ĉiuj. En la manĝejo ni mem priservis nin kaj la manĝo estis bongusta.

Al la kadra temo kontribuis ĉefe Alfred Schubert per prelegoj pri "Energi-ŝanĝiĝo en Germanio" kaj "Vetveturado per elektraj aŭtomobiloj". Krom tio okazis jam la 8-an fojon IVU-prelegoj (Internacia Vintra Universitato) agnoskitaj kiel AIS sesioj. Okazis ekzamenoj kaj en la Adiaŭa vespero oni disdonis atestilojn al la sukcesintoj. Kadre de IVU Amri Wandel prelegis pri "La scienca revolucio de Einstein - 2015 centjara jubileo de la Teorio de Relativeco" kaj pri "Vivo sur foraj planedoj - la revolucio de la spac-teleskopo Kepler". En iu sennuba vespero ni havis okazon spekti la ĉielon kaj Lunon per malgranda teleskopo kun klarigoj de Amri. Dieter Kleemann prelegis pri "Romkatolika misia agado en Japanio kaj la sekvoj por la socia strukturo kaj politiko en la lando". Mikaelo Bronŝtejn parolis pri "La monda E-literaturo: enspezo de Rusio". Krome li prelegis pri "Rusio kaj Ukrainio, la du ŝtatoj - ĉu frataj?", klarigante ĉefe la historion de Ukrainio.

Same kiel en aliaj IF-oj ni povis ekscii pri la rusa eldonejo Impeto kaj Anna Striganova rakontis pri fabelaj mondoj kaj montris siajn pupkreaĵojn. En aliaj prelegoj ni ekscii pri "Vegana vivo el propra sperto" de Klaus Friese. Harald Schicke parolis pri "Alia

alirmaniero al malsanoj". Aŭtoran horon pri siaj libroj havis Nora Caragea. La profesia ĵurnalista Alfred Schubert informis pri la funkciado de gazetara sistemo. Lia prelego titoliĝis "Efike kunlabori kun ĵurnalistoj" kaj krome li instruis nin kiel bone foti. Andr• Weber malkovris kaj diskutis pri siaj spertoj rilataj al malgrandaj gajnoj: "Sukcesetoj per akcioj kaj fondusoj". Li ankaŭ gvidis posttagmezan ekskurseton al elfosejoj en la regiono de Hambach kaj al biogas-produktejo. Dieter Rooke animis lecionon pri didaktiko. Pri ĝemelaj urboj interesiĝas kaj klarigojn pri ili donis Pieter Engwirda. Prelego de Ian Fantom titoliĝis: "La Kaiser, Titanic kaj la Unua Mondmilito". Karl Breuninger parolis pri sia eksterordinara rilato kun Rusio kaj Sovetio dokumentita per multaj bildoj.

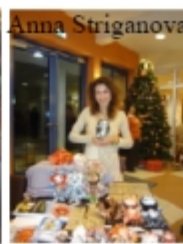
Matene oni povis ekzerci "Tai-chi-chuan" kun Barbara Poterucha kaj poste malstreĉiĝi per dancgimnastiko kun Vera Vlasova. Kelkaj partoprenantoj ankaŭ plurfoje profitis saŭnadon. Dum la kafopaŭzoj ĉiuj vigle babilis aŭ rigardis fotoalbumojn de Liba Gabalda pri ĉiuj IF-oj, kiujn ŝi kun Floreal ĉeestis. Ili ankaŭ projekciis filmon pri rememoroj el diversaj IF-oj. Entute ili partoprenis 23-foje. Tiom plaĉaj la festivaloj estis. Ankaŭ Brian Moon prezentis lastjaran IF-on en retrospektivo. Liba organizis la dancvesperon laŭ la latinamerika muziko, ne mankis ŝiaj hejmfaritaj kuketoj. Bone funkciis la libroservo prizorgita de Paul Peeraets kaj Jean Luc Thibias.

Oni spektis kelkajn bildprezentojn pri diversaj vojaĝoj fare de niaj partoprenantoj. Barbara Muhlemann prezentis kaj parolis pri sia vojaĝo en Argentino okaze de la 99-a UK, Amri Wandel vizitis kaj rakontis pri siaj vojaĝspertoj en Hindio, Liba kaj Floreal montris filmon pri Nepalo de Roman Dobrzyński. En marto ili partoprenis la Specialan Renkontiĝon organizitan de nepalanoj kaj poste ili kune vizitis la orientan parton de la lando.

LA 31-a INTERNACIA FESTIVALO EN JÜLICH 27.12.2014 - 3.1.2015 Liba kaj Floreal Gabalda

Novaj partoprenantoj

Anna Striganova

Latva vespero

Dancvespero

Rusa vespero

Natasa Bertse

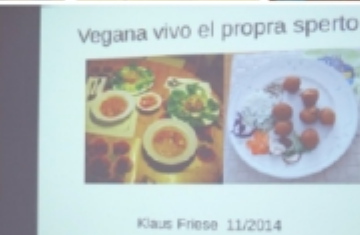

Alfred Schubert

Alia ligarto al maseno

Harald Schicke

Vegana vivo el propra sperto

Klaus Frieso 11/2014

Amri pri Hindio

Floreal Gabalda

La scianta revolucio de Einstein: Teorio de Relativo 1905-1915

Amel Wandel - Liba, 80-jaroldato La 31-a IF Jülich 2014/15

Barbara pri Argentino

Kolonjo

31a IF Jülich

Dieter Kleemann

Adiaŭa vespero

Internacia vespero

Gila Wandel

Fotis kaj aranĝis Liba kaj Floreal Gabalda

1a Venezuela Kongreso de Esperanto fareblus en Merido

Preparoj komenciĝis fare de venezuelaj esperantistoj por realigi la **1-an Venezuelan Kongreson de Esperanto**. La evento estus planita por realigi la venontan jaron en la venezuela okcidenta urbo **Merido** (Mérida). Jen ni prezentas al vi kelkajn fotojn de la urbo kaj kelkajn proponitajn grafikaĵojn por la kongreso.

Placo Bolívar

Ĉefpreĝejo de la urbo

Placo Mérida

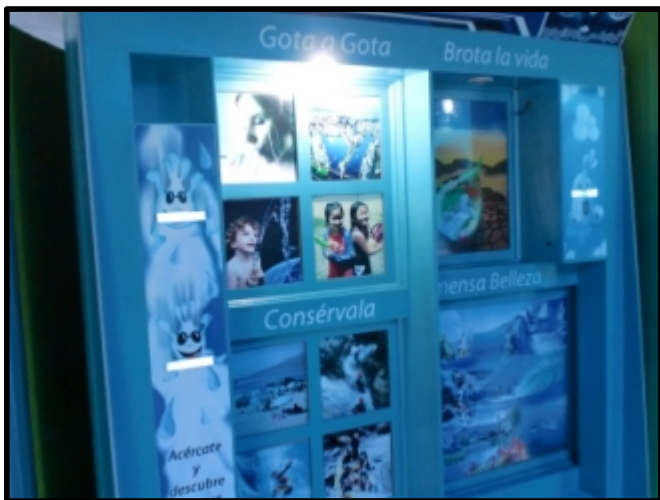
1a Venezuela Kongreso de Esperanto fareblus en Merido

Glaciaĵo-vendejo Coromoto, tre fama pro siaj glaciaĵoj el nekutimaj saporoj: viando, pizoj, fiŝoj...

1a Venezuela Kongreso de Esperanto fareblus en Merido

Fotoj de la urba muzeo

Propono por la kongreso (loka Merida E-grupo)

Emblemo por la kongreso. Ĉi tiu emblemo montras figuron de loka montara floro nomita *frailejón* kun la verda stelo en ties centro.

Afiŝo kaj emblemoj (maldekstre) proponitaj de Ramón Morales Castel

Reformoj kaj plibonigoj: la detruiloj de nia lingvo

Ramón Morales Castel

Tre ofte oni trovas, ke reformistoj kaj “plibonigantoj” de la lingvo apogas siajn elpensitaĵojn sur la argumento de supozebla logiko. Mi ofte tamen trovas, ke kelkaj logikaj analizoj estas fakte eraraj. Mi do certe ne klopodas konvinki la plibonigantojn, ĉar ili “scias ĉion”, ili “komprenas ĉion”. Tion laŭvorte respondis al mi certa iĉisto. Mi do ne skribas por ĉiosciantoj, ĉar ne eblas interŝanĝo de opinioj kaj argumentoj kun iu homo, kiu jam lernis ĉion en la vivo. Mi skribas por homoj raciaj, kiuj estas malfermitaj al aliaj ideoj kaj opinioj, al novaj konoj. Kaj eĉ mi mem, kiu ne estas ĉioscianto, povas erari ĉi tie. Tial mi do akceptos ankaŭ respondojn kaj kontraŭargumentojn rilate ĉi temon.

Kial esti puristo kaj bremsi la evoluon de la Lingvo Internacia? Ĉar **unue** nia lingvo naskiĝis jam evoluigita kaj sekve ne bezonas evolui tiom, kiom la etnaj naciaj lingvoj. **Due**, ĉar tia evoluo devas okazi rigore kaj plej strikte regata de vera logiko kaj racieco. Tio signifas, ke se oni diras “la morfemoj **ut** kaj **unt** estas logikaj”, oni do rajtas kaj endas pridubi tion plej forte kaj plej obstine ol oni farus en la etnaj naciaj lingvoj, se io simila okazus. Jen en tiuj lingvoj purismo estas eble ia “retroirigilo” aŭ artifika bremsilo, ĉar tiaj lingvoj ja kripetas pluevoluigon... Sed Esperanto ne estas tia. **Purismo en nia lingvo estas la konduto, kiu certigas la unuecon kaj plidaŭrecon de nia bela lingvo.** Kaj **trie**: ĉar Esperanto jam havis sufiĉe da evoluado dum la lastaj jardekoj. Certe la lingvo tia, kia oni trovas ĝin por ekzemplo en Nova PIV, estas evoluinta formo kompare de la lingvo origina de Zamenhof kaj la pioniroj. Oni do certu, ke ĉi tiu grado de evoluado sufiĉas por plua longa tempo. Estas saĝe scii, kiam oni haltu, almenaŭ dum momento. Kaj “momento” en la vivo de la lingvoj signifas jardekojn.

Ĉu vi volas detruiri la Lingvon Internacian? Trudu kaj lernigu reformojn kaj plibonigojn. Tiuj detruos la unuecon de la lingvo, kaŭzinte ties finfinan mortigan malfortecon. Tiele, anstataŭ fari bonon al nia lingvo, la “plibonigantoj” fakte estas detruantaj ĝin. Eble ili lernis nenion de la ĉina lingvo. Aŭ ĉu mi diru “ĉinaj dialektoj”? Ĉinoj de la ĉefurbo de sia lando devas traduki siajn televidprogramojn por esti komprenitaj de la sudaj ĉinoj, ĉar tiuj lastaj fakte parolas alian dialekton de la ĉina lingvo. Jen lingvo dividita de dialektoj. Jen nacio, kiu bezonas traduki al si mem.

Reformistoj ankaŭ lernis nenion de la hispana lingvo. Ni havas Akademion de la Lingvo, kiu ege penas ĉiujardeke por reguli la neracian nelogikan kaj

tre foje frenezan kreivecon de la hispanlingva parolantaro. Sen tia regulado de barbarismoj, idiotismoj, neologismoj kaj neraciaj elpensitaĵoj, la parolantoj de la hispana lingvo estus jam diserigitaj pere de dialektoj tute miskomprenigaj inter si. Tiuj, kiuj laboras en la Akademio de la Lingvo Hispana, kaj tiuj, kiuj valoras tiun laboron, komprenas la gravecon de la regulado de “reformoj” kaj plibonigoj, ĉar danke de tia regulado tra jardekoj la relativa unueco de la hispana lingvo ebligas, ke ĝi estu la dua plej parolata lingvo de la mondo, poste de la ĉinaj dialektoj.

Zamenhof kaj la pioniroj konsciis pri la danĝereco de dialektoj: Esperanto certe detruigis se ni dialektigas ĝin. Kion okazos, se oni ekuzas kelkajn neoficialajn elementojn? Sufiĉos nur du “reformoj” por detruie dialektigi Esperanton. Skribu verkon akceptante kiel normalajn la monemojn **ut** kaj **unt**, kaj la sufikson **iĉ**. Nur tiuj tri elementoj, kiuj ŝajnas tute senkulpaj kaj nedomaĝaj, sufiĉos por krei dialekton de nia lingvo. Homoj lernintaj tian dialekton miskomprenos ĉion, kio estas skribita kaj parolita en nia nuna evoluigita kaj jam evoluinta Esperanto. Tio signifas, ke oni necesos “traduki”, reverki ĉiujn niajn librojn, niajn kursojn, romanojn, teatraĵojn, ĉiujn materialojn de la Lingvo Internacia, en la novan dialekton por esti legata kaj komprenata de ties parolantaro. Kaj jen la unueco de Esperanto estos finfine detruita. La iĉisto, kiu diris al mi, ke li *komprenas kaj scias ĉion*, certe ne pripensis la konsekvencojn de tiuj supozeblaj plibonigoj.

Mi tute ne hontas pri kromnomoj: nomu min dogmulo, retroulo, “kvadratkapulo”... Ne gravas. Mi nur pensas pri la unueco de Esperanto, ĉar tiu unueco estas ties fortikeco. Estas fiere por mi legi tekstojn de Zamenhof kaj povi kompreni ilin. Estas ĝue legi la verkojn de la pioniroj, verkojn de la lasta jardeko de la deknaŭa jarcento, kaj verkojn de la unuaj jardekoj de la dudeka jarcento, kaj povi kompreni ilin. Estas esperdone povi diri al la komencantoj kaj interesatoj de Esperanto: Vi povos kompreni librojn kaj paroladojn kaj kantojn de la pasinteco! Vi parolos lingvon unuecan kaj fortikan, kiun Zamenhof mem parolis! Tia sperto plibonas kaj pligravas ol revoj de evoluigo kaj ŝajnsukcesaj plibonigoj. ★

Ĉu morfemoj **ut** kaj **unt** estas tiel logikaj, kiel oni diras?

Ramón Morales Castel

Ŝajne la ĉefa argumento favore al la uzo de la barbarismaj monemoj **ut** kaj **unt** estas ties logikeco. En la artikolo pri untismo de la Esperanta Vikipedio oni trovas multe tiun argumenton:

“Untismo estas nenorma praktiko aldoni la kondicionalajn participojn -unt kaj -ut al Esperanto. Tio estas la logika kompletigo de la oficiala participsistemo...”

Mi ne povas ne demandi: ĉu tiel logikaj? ĉu tia kompletigo? Mi opinias, ke Zamenhof donis al la participaj morfemoj la vokalojn de la tri tempoj indikativaj, ĉar li intuciis, ke participoj devenas nature de verbo-formoj kun difinita tempo, kaj nur la modo indikativo temas pri tiaj verbo-formoj.

En mia klasifiko de verbaj morfemoj de Esperanto mi vidas unue du grupojn de verbo-formoj: 1) verbo-formoj de difinita tempo, kaj 2) verbo-formoj de nedifinita tempo. En grupo 1 troviĝas indikativo, en grupo 2 troviĝas la modo de nedifinita tempo, nome infinitivo, volitivo kaj kondicionalo. Por mi, tia estas la plej simpla kaj racia klasifiko de verbo-formoj en nia lingvo. Kaj participoj devenas ekzakte kaj nure de la modo indikativo. Per tio mi volas aserti, ke, almenaŭ laŭ mia vidpunkto, participoj devenantaj de la aliaj modoj ne estas raciaj, ne estas logikaj:

VERBO-FORMOJ DE DIFINITA TEMPO	VERBO-FORMOJ DE NEDIFINITA TEMPO
it, int ← -is	-i PARTICIPOJ DE NEDIFINITA TEMPO NE ESTAS RACIAJ
at, ant ← -as	-u
ot, ont ← -os	-us
PARTICIPOJ RILATAS NUR AL DIFINITA TEMPO	

Tio estas kompreneble temo de diskuto kaj esploro fare de specialistoj, ĉar miascie oni kutime ne rigardis participojn kiel verbo-formojn devenintajn de specifa verba modo. Tia rigardo ŝajne estas propra de nia lingvo. Kio ja certas, estas tio, ke en untismo oni ja devenigas la morfemojn **ut** kaj **unt** de certa verba modo, la kondicionalo... Kaj tio igas aperi alian pli danĝeran rimarkon: la participoj **ut** kaj **unt** ne kompletigas la participsistemon, ĉar se oni povas devenigi participon de kondicionalo, oni ankaŭ devas devenigi participojn ekde la infinitivo kaj la volitivo. La tiel nomata kompletigo pri kiu asertas untismo estas

tiam ja pridubinda. Tiel la defio de la defendantoj de untismo estas esplori kaj klarigi kial oni ne povis ankoraŭ devenigi participajn morfemojn ekde la infinitivo kaj ekde la volitivo sed jes ekde la kondicionalo. Ĉu la esenca traito de tiuj tri modoj (nedifiniteco de tempo) kaŝas aliajn pli gravajn trajtojn? Aŭ ĉu temas nur simple pri tio, ke tiuj strangaj participoj ne eblas ĉar ili estas neraciaj nocioj? Do, se vi defendas untismon, aŭ se vi havas amikon untisman, sciu ke la supozebla kompletigo ne estas vera kaj la supozebla logikeco de **ut** kaj **unt** estas ja dubinda:

NERACIAJ PARTICIPOJ (ĈAR DEVENAS DE VERBO-FORMOJ DE NEDIFINITA TEMPO)

-i → **...?, ...?**
-u → **...?, ...?**
-us → **ut, unt**

La neracieco de **ut** kaj **unt** igas min pensi, ke tiaj barbarismaj morfemoj ne estas fakte participaj morfemoj. Ili estas morfemoj samspecaj kun aliaj verbrilataj morfemoj, ekzemple kun **ebl**, **end** kaj **iv**. Morfemoj **ut** kaj **unt** servas por esprimi kompakte certajn ideojn. Povinte esprimi tiujn ideojn per tiuj morfemoj, la defendantoj de untismo kredis, ke ili estas fakte participaj morfemoj. Temas do pri memtrompo.

La funkciecon de tiuj morfemoj ankaŭ plifortigis la fakto, ke oni povas traduki al esperanto kompakte certajn sintagmojn de aliaj lingvoj per ili. Oni tradukis de la angla la sintagmon "*wannabe student*" per la barbarismo **studunto**, kaj tio donis la ideon, ke oni fakte kreis participon. Same okazis pri la sintagmo "*my would-be girlfriend*", kiu tradukiĝis per la barbarisma **mia estunta fianĉino**. Tiu sintagmo estas pli mallonga ol la norma "tiu, kiu estus mia fianĉino". Ĉi tie mi demandas al mi mem, kial la esprimo "mia us-fianĉino" kiel rekta traduko de "*my would-be girlfriend*" ne aperis aŭ ne populariĝis. Ĝi estas tiom norma kaj logika kiel niaj vortoj as-tempo, is-tempo, os-tempo, a-vorto, o-vorto, kaj cetere. Pri la sintagmo "*wannabe student*": mi tradukus ĝin rekte per "volas-esti-studento", kio ne estas tre kutima procedo en esperanto sed iel komprenebla.

Ajnajne, mi ne ŝatas tiujn **ut** kaj **unt**. Ili ne aldonas ion belan kaj necesan al nia lingvo, sekve por mi ili estas nuraj lingvaj distraĵoj. La dubindeco de ties logikeco kaj la neracieco de ties deveno konvinkis min, ke ili estas forĵetindaj, domaĝaj por nia lingvo. ★

Edgar Rice Burroughs: Princino de Marso

Supra ilustraĵo: Frank Frazetta.

“ Miaj okuloj vidis sveltan, knabinecan hominon, ĉiel similan al la teraj virinoj de mia pasinta vivo. Unue ŝi ne vidis min, sed en la momento antaŭ ol ŝi trairis la pordon de la konstruaĵo destinita por sia malliberejo, ŝi turnis sin, kaj ŝiaj okuloj renkontis miajn. Ŝia vizaĝo estis ovala, kaj tre, tre bela; ĉiu ĝia trajto estis delikata, la okuloj estis grandaj kaj brilaj, kaj sur ŝia kapo estis amaso da nigraj, bukraj haroj. Ŝia haŭto estis la koloro de pala kupro, kaj kontraste kun ĝi brilis la karmezino de ŝiaj vangoj kaj la rubeno de ŝiaj belformaj lipoj.

”

El la libro *Princino de Marso*, de *Edgar Rice Burroughs*, paĝoj 65-66. INKO, El la angla tradukis K.R.C. Sturmer.

La e-libro de INKO libere elŝuteblas ĉe **Bretaro.net**:
<http://www.bretaro.net/verkoj/183-princo-de-marso>

Directorio de Asociaciones en América

El Movimiento Esperantista (la *Movado*) es muy amplio y diverso. En todo el mundo hay una variedad de clubes, organizaciones, asociaciones, editoriales, institutos, etc, dedicados a la difusión y el uso del idioma internacional Esperanto. En este directorio te mostramos las páginas oficiales de las principales asociaciones de Esperanto en América. Presta especial atención a las páginas y recursos de asociaciones en países de habla hispana, puesto que podrás aprovechar tu lengua materna (el español), para aprender Esperanto o para participar en los eventos y encuentros en todo el continente.

CANADÁ

Esperanto en Canadá: <http://www.esperanto.ca/>

Esperanto-Societo Kebekia: <http://www.esperanto.qc.ca/eo>

Boletín *La Riverego*: <http://www.esperanto.qc.ca/eo/riverego>

ESTADOS UNIDOS DE NORTEAMÉRICA

Esperanto-USA: <http://www.esperanto-usa.org/>

Usona Esperantisto, boletín de Esperanto-USA:

<http://bulteno.esperanto-usa.org/>

Sociedad Esperantista de Washington: <http://www.esperantodc.net/>

Sociedad Esperantista de New York: <http://www.esperanto-nyc.org/>

Esperantic Studies Foundation: <http://esperantic.org/en/>

Editorial *Mondial*: <http://sites.google.com/site/librojenesperanto/>

CUBA

Asociación Cubana de Esperanto: <http://www.esperanto.cult.cu/>

Radio Havano Kubo: <http://www.radiohc.cu/eo/>

MÉXICO

Federación Mexicana de Esperanto:
<http://esperanto-mexico.org/>

Revista *Ni ĉiuj*:

<http://esperanto-mexico.org/es/nicxiuj>

Asociación Mexicana de Esperanto:

http://meksikoesperanto.org/el_esperanto_en_mexico.html

COLOMBIA

Liga Colombiana de Esperanto:
<http://www.oocities.org/kolombio/>

Kolombia Esperanto-Ligo:

<http://esperantokalio.blogspot.com/>

VENEZUELA

Asociación Venezolana de Esperanto:
<http://www.esperanto-venezuela.org/>

BRASIL

Brazila Esperanto-Ligo: <http://esperanto.org.br/bel/>

Brazila Esperantista Junulara Organizo: <http://bejo.esperanto.org.br/>

Esperanto @ Brazilo (portugués): <http://esperanto.brazilo.org/wp2/>

Esperanto Ilustrado (portugués):
<http://www.esperantoilustrado.blogspot.com.br/>

Esperanto Ilustrita (esperanto):
<http://www.esperantoilustrita.blogspot.com.br/>

Kultura Kooperativo de Esperantistoj: <http://www.kke.org.br/>

Esperanto-Asocio de San-Paŭlo: <http://easp.org.br/portal/>

URUGUAY

Urugvaja Esperanto-Societo: <http://www.esperanto.org.uy/>

CHILE

Asociación Chilena de Esperanto:
<http://esperanto.cl/>

Juventud Esperantista Chilena:

<http://chejo.blogspot.com/>

ARGENTINA

Liga Argentina de Esperanto: <http://www.esperanto.org.ar/>

Blog de la Liga: <http://argentinaesperantoligo.blogspot.com.ar/>

Bonaera Esperanto-Asocio: <http://esperanto-bea.blogspot.com/>

Esperanto: Movimiento Internacional

El Movimiento Esperantista es un movimiento verdaderamente internacional, multicultural, que reúne en un solo esfuerzo muchas culturas, pueblos y naciones, sin discriminación de razas, idiomas, religiones o inclinaciones políticas. Esperanto significa idioma pero también significa cultura internacional, derechos humanos, democracia y justicia social. Todas las asociaciones y hablantes del idioma internacional tienen un centro común, la Asociación Universal de Esperanto, que organiza, entre otras cosas, los Congresos Universales de Esperanto que se llevan a cabo en una ciudad del mundo una vez cada año.

ASOCIACIÓN UNIVERSAL DE ESPERANTO y otras organizaciones esperantistas

Asociación Universal de Esperanto (UEA):
<http://www.uea.org/info/hispana.html>

UEA en Facebook:
<https://www.facebook.com/Universala.Esperanto.Asocio>

Centro multilingüe sobre el Esperanto: <http://esperanto.net/>

Unión Europea de Esperanto: <http://www.europo.eu/eo/chefpagho>

Liga Internacional de Pedagogos Esperantistas:
<http://www.ilei-mondo.info/page.php?pid=65657697>

edukado.net: <http://edukado.net/>

Academia Internacional de las Ciencias San Marino:
<http://www.ais-sanmarino.org/index.html>

Asociación Mundial Anacional: <http://www.satesperanto.org/>

Academia de Esperanto: <http://www.akademio-de-esperanto.org/>

Periódicos y revistas en línea

Revista *Kontakto* (revista juvenil): <http://kontakto.tejo.org/>

Eŭropa Bulteno (Boletín de *Eŭropa Esperanto-Unio*):
<http://www.europo.eu/eo/euhropa-bulteno>

Libera Folio: <http://www.liberafolio.org/>

La Ondo de Esperanto y editorial *Sezonoj*: <http://esperanto.org/Ondo/>

La Balta Ondo: <http://sezonoj.ru/>

Le Monde diplomatique: <http://eo.mondediplo.com/>

La Esperanto-centro EVENTOJ: <http://www.eventoj.hu/>

La Esperanta Gazetejo: <http://www.gazetejo.org/gazetejo>

Ĉina Radio Internacia: <http://esperanto.cri.cn/>

El Popola Ĉinio (Desde la China del Pueblo):
<http://esperanto.china.org.cn/EL/EL/EIPopolaCxinio/>

Monato (actualidad, noticias y opinión): <http://monato.esperanto.be/>

Usona Esperantisto (Esperantista estadounidense):
<http://bulteno.esperanto-usa.org/>

En España

Federación Española de Esperanto:
<http://www.esperanto.es/hef/>

Hispana Esperantista Junulara Societo:
<http://www.esperanto.es/hef/index.php/hejs>

Asociación Catalana de Esperanto:
<http://www.esperanto.cat/web/?lang=ca>

Kataluna Esperanto-Junularo: <http://esperanto.cat/kej/ca>

Kataluna Esperantisto (revista):
<http://www.esperanto.cat/web/Kataluna-Esperantisto?lang=ca>

Arunda Esperanto-klubo:
<http://esperantoarunda.blogspot.com/p/eventos-eventoj.html>

Asociación Andaluza de Esperanto:
<http://andaluciaesperanto.blogspot.com/>

Radios y podcasts

Radio Vatikana (Ciudad Vaticano):
<http://www.radiovaticana.va/esp/index.asp>

Radio Havano Kubo (Cuba): <http://www.radiohc.cu/eo/>

Muzaiko (Internacional): <http://muzaiko.info/>

Peranto (Alemania): <http://members.aon.at/aldone/retradio/>

Pola retradio (Polonia): <http://pola-retradio.org/>

3ZZZ Radio en Esperanto (Australia):
<http://melburno.org.au/3ZZZradio/>

Varsovia Vento (Polonia): <http://www.podkasto.net/>

Editoriales

Eldonejo Impeto: <http://impeto.trovu.com/>

Mondial: <http://sites.google.com/site/librojenesperanto/>

Flandra Esperanto-Ligo: <http://www.esperanto.be/fel/>

Kultura Kooperativo de Esperantistoj: <http://www.kke.org.br/>

Eldona Esperanto-Societo: <http://www.algonet.se/~eldona/>

KAVA-PECH: <http://www.kava-pech.cz/index-esperanto.html>

Libros de la serie *Stafeto* de Juan Régulo Pérez:
<http://www.esperanto.be/fel/but/stafeto.php>

Por qué el esperanto...

Ricardo Coutinho, edad 35, cajero y supervisor, estado Miranda. Supe de la existencia del esperanto desde mi infancia, gracias a que mi hermano mayor compró la colección del Libro Gordo de Petete, allí estaba una pequeña reseña que decía que el esperanto era una lengua planificada, creada por un oftalmólogo y lingüista polaco, Luis Lázaró Zamenhof, su objetivo fue que todos los hombres de distintas razas se conocieran a través de este idioma, y que el mismo no tuvo éxito. Cuando ingresé en la Escuela de Historia de la Universidad Central de Venezuela conocí a un compañero de estudio llamado Fernando Castillo, el había recibido un curso en la Asociación Venezolana de Esperanto, yo le pedí que me llevara a dicha organización pero nunca se llegó a concretar ese viaje. Pero algunos meses después leí en la revista Todo en Domingo (año: 2000) un artículo donde aparecía los teléfonos de la asociación. Para esa época ya se había comprado la sede, por cierto muy cerca de mi casa de estudios. De allí participo en nuestra organización. He sido: oficinista, vocal de biblioteca, secretario, actualmente presidente y redactor de nuestra revista, Venezuela Stelo.

Andrea Araque de Santiago, 26 años, Administradora de empresas, Mérida.

Conocí el esperanto mientras cursaba mi carrera universitaria, mi mejor amigo de clases, ahora mi esposo, lo había descubierto en internet y ya tenía tiempo aprendiendo, siempre me hablaba del esperanto y un día decidimos comenzar un curso en el que él sería mi profesor. Así que todos los mediodías antes de las clases de la tarde, estábamos en la plaza de la facultad aprendiendo este hermoso idioma cuya sencillez me atrajo desde el principio.

Hoy día usamos el esperanto a diario, hemos hecho amigos en nuestro país y en distintas partes del mundo, esperanto estas nia lingvo internacia.

Isaac Santiago, edad: 27, profesión: contador público, como conocí el esperanto: el Esperanto lo descubrí por casualidad en Internet en el 2007, me encontraba en un artículo de Wikipedia donde salía una lista de idiomas y justo debajo del español (en orden alfabético) estaba el Esperanto, rápidamente investigué de qué se trataba, conseguí un curso por internet pero no fue sino hasta Enero del 2008 que comencé a aprenderlo de manera autodidacta, al principio solo por curiosidad pero poco a poco me iba dando cuenta de lo grande que es el mundo del Esperanto. Durante toda la vida he estudiado inglés y también he estudiado otros idiomas incluso antes de aprender el Esperanto, actualmente el Esperanto es el idioma que más me ha servido para conocer a personas de otros países y culturas.

VENEZUELA STELO
Apartado postal 47675, Caracas 1041-A.
Telefonnumero: 58 0212 6629224.
www.esperanto-venezuela.org
venesperanto@cantv.net

